

сучасної української номінації. Запропоноване моделювання сучасного українського лексикону не лише дає відповідь на важливе питання, як словотвірна система української літературної мови реагує на нові виклики й запити суспільства, як діють механізми захисту самобутності української номінації в умовах глобалізації, а й допомагає прогнозувати тенденції змін у номінації засобами словотворення і загалом тенденції подальшого розвитку словникового фонду української мови.

Рецензію отримано 04.01.2018

Oleksandr Ponomariv

Kyiv National Taras Shevchenko University, Kyiv

MODERN “FACE” OF UKRAINIAN WORD-FORMATION NOMINATION

Larysa Kysliuk. Modern Ukrainian word-formation nomination: resources and development trends : Monograph. — К. : Publishing House Dmitry Burago, 2017. — 424 p.

The review shows importance of the published book for national studies of modern Ukrainian lexicon and dynamics of word-formation nomination. The author presents important theoretical conclusions about the ways of development of the Ukrainian word-building nomination, made on a rich factual material. Also useful are the recommendations concerning the dynamics of the word-formation norm.

Keywords: *word-formation nomination, word-formation norm.*

Мовна мозаїка

ЧИТАБЕЛЬНИЙ: А ЯК СКАЗАТИ ЗРОЗУМІЛІШЕ?

Журналіст Українського радіо розмовляє з письменницею про книжки, які сьогодні активно читають. Він називає їх *читомими*, а письменниця — *читабельними*. З обома прикметниками не можна погодитися. *Читомий* — це витвір журналіста, очевидно, за зразком віддієслівних прикметників *відомий, знайомий* і под. Прикметник *читабельний* зафіксований у словниках української мови зі значенням ‘який легко читається, має великий попит серед читачів; ходовий’ (див.: Словник української мови. К., 1980. — Т. XI. — С. 337). Він особливий тим, що в ньому суфікс *-н-* приєднаний до основи дієслова *читати* разом із чужомовним компонентом *-бель* (із франц. мови — *ble*), що збережений у небагатьох безпосередніх запозиченнях з європейських мов, пор.: *комфортабельний, респектабельний, рентабельний* та ін.

У 30-х роках ХХ ст. дехто з мовознавців уважав, що прикметник *читабельний* з’явився в українській мові під впливом російської, і пропонував замінити його на *читний*, проте він не ввійшов до вжитку. За своєю будовою *читабельний* не органічний для української мови. Вона має прозоріші й зрозуміліші відповідники до двох відтінків його значення, зафіксованих у словниках. Якщо йдеться про легкість читання тексту, шрифту, то доречний призабутий прикметник *читкий*, пор.: *читкий шрифт* (див.: Голоскевич Г. Правописний словник. — Вид-ня дванадцятье. — Нью-Йорк — Париж — Сідней — Торонто — Львів, 1994. — С. 436). Він утворений подібно до активно вживаних в українській мові віддієслівних прикметників із суфіксом *-к-* на позначення виразної якості, пор.: *в’язкий, липкий, ковзкий, плавкий* та ін. Коли ж треба означити книжку, що має попит у читачів, то її можна назвати *читкою, популярною, улюбленою*, а в розмовному вжитку — *ходовою*. Ці відповідники подано в новітніх російсько-українських словниках (див., зокрема: Російсько-український словник / За ред. В.В. Жайворонка. — К. : Абрис, 2006. — С. 1353).

Отже, легкий для читання текст, шрифт — *читкий*, а книжки, що здобули визнання, схвалення читачів, книжки, якими захоплюються, — *читкі, популярні, улюблені, ходові* (розм.). Ці прикметники органічні для української мови і зрозумілі всім.

Катерина Городенська